

GENERALNY DYREKTOR OCHRONY ŚRODOWISKA

Andrzej Szweda-Lewandowski

Warszawa, 25-01-2021 r.

DZP-WG.6401.232.2020.AG

DECYZJA

Na podstawie art. 104 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U.2020.256 z późn. zm., dalej „kpa”) oraz art. 56 ust. 1 pkt 2 i ust. 4 pkt. 1 i 4, w związku z art. 52 ust. 1 pkt 2 i 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U.2020.55 z późn. zm., dalej „uop”), po rozpatrzeniu wniosku p. Sabiny Pierużek-Nowak, Prezes Stowarzyszenia dla Natury „Wilk” z dnia 9 grudnia 2020 r., uzupełnionego pismem z dnia 13 stycznia 2020 r., dotyczącego wydania zezwolenia na odstępstwo od zakazów obowiązujących w stosunku do wilka (*Canis lupus*),

zezwalam

Stowarzyszeniu dla Natury „Wilk” na:

- 1) chwilowe przetrzymywanie osobników wilka podczas czynności związanych z uwalnianiem i pomocą weterynaryjną, a kiedy to zasadne – założeniem obroży GPS/GSM,
- 2) umyślne okaleczanie osobników wilka w celu poboru krwi do badań laboratoryjnych,
- 3) zbieranie w celach naukowych do 1000 okazów (próbki sierści, tkanki, organy, fragmenty kośćca, skóry i czaszki) pobranych z maksymalnie 200 martwych osobników oraz próbek krwi i sierści od osobników żywych,
- 4) przetrzymywanie lub posiadanie okazów, o których mowa w pkt 3,

przy czym czynności, o których mowa w pkt. 1-3 mogą być wykonywane na terenie całego kraju, za wyjątkiem obszarów parków narodowych, zaś czynności, o których mowa w pkt. 4 będą mieć miejsce pod następującymi adresami:

- a) Stowarzyszenie dla Natury „Wilk”, ul. Cynkowa 4, 34-324 Twardorzeczek,
- b) Zakład Ekologii, Instytut Biologii Funkcjonalnej i Ekologii, Uniwersytet Warszawski, ul. Żwirki i Wigury 101, 02-097 Warszawa

pod następującymi warunkami:

- 1) założenie obroży GPS/GSM może mieć miejsce wyłącznie w sytuacji, kiedy pozwala na to stan zdrowia osobnika, a waga obroży nie może przekraczać 3% jego masy,
- 2) okaleczanie, o którym mowa w pkt 2 sentencji, dotyczyć będzie osobników: odnalezionych – rannych lub osłabionych (ofiary kolizji z pojazdami, kłusownictwa, czy czynników chorobowych), uwalnianych z wnyków lub uwalnianych do środowiska po leczeniu w ośrodku rehabilitacji
- 3) pobór krwi z żywych osobników będzie dokonywany w ilości maksymalnie do 5 ml na jednego osobnika,
- 4) próbki sierści z osobników żywych będą pobierane za pomocą sierściołapek, a ich zbiór nie będzie powodować okaleczenia wilka.

Zezwolenie jest ważne do 31 grudnia 2023 r. w zakresie czynności chwilowego przetrzymywania, umyślnego okaleczania oraz zbierania okazów, zaś w zakresie przetrzymywania lub posiadania okazów jest ważne **bezterminowo**.

Zobowiązuję Wnioskodawcę do przekazywania Generalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska sprawozdań z zakresu wykorzystania niniejszego zezwolenia w terminie **do dnia 31 stycznia** za każdy poprzedni rok obowiązywania zezwolenia, przy czym sprawozdanie z 31 stycznia 2024 r. zawierać będzie również całościowe podsumowanie wyników przeprowadzonych badań – zarówno weterynaryjnych, jak i telemetrycznych.

Uzasadnienie

Wnioskiem z dnia 9 grudnia 2020 r., p. Sabina Pieruzek-Nowak, Prezes Stowarzyszenia dla Natury „Wilk”, zwróciła się do Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska z wnioskiem o wydanie zezwolenia na chwilowe przetrzymywanie osobników wilka, umyślne okaleczanie, zbieranie na terenie całego kraju okazów wilka (zarówno z osobników żywych, jak i martwych) oraz ich późniejsze posiadanie i przetrzymywanie.

Organ, na podstawie art. 50 kpa, zwrócił się pismem z dn. 23.12.2020 do Wnioskodawcy z prośbą o złożenie wyjaśnień. Zostały one przekazane przez Wnioskodawcę pismem z dn. 13.01.2021 (data wpływu 18.01.2021).

Na podstawie zał. nr 1 do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz.U.2016 r.2183 z późn. zm.), wilk (*Canis lupus*) objęty jest ścisłą ochroną gatunkową. Należy też zaznaczyć, że przez „gatunek”, zgodnie z uop, rozumie się „zarówno gatunek w znaczeniu biologicznym, jak i każdą niższą od gatunku biologicznego jednostkę systematyczną, populację, a także mieszańce tego gatunku w pierwszym lub drugim pokoleniu, z wyjątkiem form, ras i odmian udomowionych, hodowlanych lub uprawnych”. Oznacza to, że pod pojęciem tym należy również rozumieć hybrydy wilka z psem domowym w pierwszym lub drugim pokoleniu.

Zgodnie z art. 52 ust. 1 pkt 2 i 6 uop oraz § 6 ust.1 pkt 2 i 6 ww. rozporządzenia w stosunku do dziko występujących zwierząt gatunków objętych ochroną zabrania się m.in. okaleczania, chwywania, zbierania, przetrzymywania lub posiadania okazów gatunków.

Zgodnie z art. 56 ust. 1 pkt 2 i ust. 4 uop, Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska w stosunku do gatunków objętych ochroną ścisłą może zezwolić na czynności podlegające zakazom określonym w art. 52 ust. 1 i 1a uop, jeżeli zezwolenie dotyczy obszaru wykraczającego poza granice dwóch województw, w przypadku braku rozwiązań alternatywnych, jeżeli działania te nie są szkodliwe dla zachowania we właściwym stanie ochrony dziko występujących populacji chronionych gatunków roślin, zwierząt oraz grzybów oraz jeżeli zachodzi jedna z przesłanek wskazanych w art. 56 ust. 4 pkt 1-6 uop.

Przez zezwolenie na wykonanie czynności zakazanych wobec osobników wilka należy rozumieć wydanie decyzji zezwalającej na wykonanie czynności zakazanych wobec gatunków chronionych, określonych w art. 52 ust. 1 uop. Przepis art. 56 ust. 1 pkt 2 uop wskazuje, iż „Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska może zezwolić w stosunku do gatunków objętych ochroną ścisłą i częściową – na czynności podlegające zakazom określonym w art. 51 ust. 1 i 1a oraz art. 52 ust. 1 i 1a, jeżeli zezwolenie dotyczy obszaru wykraczającego poza granice dwóch województw” – odnosi się zatem do decyzji, a nie zgody na daną czynność. Przedmiotowa decyzja dotyczy terenu całego kraju. Pomimo więc faktu, że niektóre z określonych w decyzji czynności zakazanych odbywać się będą na terenie dwóch województw, to właściwym do wydania zezwolenia w przedmiotowym przypadku jest Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska. Niniejsza decyzja nie dotyczy

obszarów parków narodowych, na których zgodnie z art. 56 ust. 2b uop, właściwym organem do wydania zezwolenia jest Minister Środowiska.

Określonym przez Wnioskodawcę celem wykonania wnioskowanych czynności jest realizacja badań naukowych, których zakres obejmuje m.in.:

- poznanie antropogenicznych i naturalnych czynników śmiertelności wilków w Polsce,
- wykrywanie przypadków kłusownictwa na tym gatunku,
- ocenę łączności pomiędzy subpopulacjami wilka w Polsce, a także wykorzystywania przejść dla zwierząt przez osobniki terytorialne oraz będące w trakcie dyspersji,
- ocenę stanu zdrowotnego wilków, wieku, wykrycie przyczyn śmierci oraz identyfikacja populacji, z której pochodzi dany osobnik,
- wykrywanie przypadków hybrydyzacji pomiędzy wilkami a psami,
- monitorowanie funkcjonowania uwalnianych osobników w środowisku naturalnym w celu ustalenia czy są w stanie polować, czy nie wchodzą w konflikty z człowiekiem, czy nie wykazują objawów uzależnienia pokarmowego lub habituacji, czy pozostają w obszarze, gdzie je wypuszczono, czy też podejmują dalekie wędrówki, by osiedlić się w innym terenie
- ocenę wielkości terytoriów zajmowanych przez oznakowane osobniki, ich aktywności dobowej, preferowanych siedlisk, wykorzystywania źródeł pokarmu pochodzenia antropogenicznego.

Opisane we wniosku czynności, oraz sposoby ich wykonania mają charakter niezagrażający życiu lub zdrowiu poszczególnych osobników ani nie wpłyną negatywnie na stan populacji zarówno lokalnych, jak i krajowej. Organ nałożył na Wykonawcę warunki, których spełnienie winno zminimalizować wpływ na żywe osobniki wilka – m.in. maksymalną wagę obroży GPS/GSM, maksymalną ilość krwi do poboru czy zastosowanie sierściołapek do pobrania fragmentów sierści. Wnioskujący nie zamierza specjalnie chwycić dziko żyjących osobników w celu dokonania planowanych czynności, będzie bowiem wykorzystywał w tym celu zwierzęta odnalezione jako chore czy osłabione, uwięzione we wnykach czy uwalniane do środowiska przyrodniczego z ośrodków rehabilitacji zwierząt. W decyzji nie określono liczby żywych osobników, których mogą dotyczyć planowane czynności, ponieważ zależy to od wielu czynników i nie jest możliwe do przewidzenia.

Planowane badania przysłużą się do pogłębienia wiedzy w zakresie ekologii i behawioru wilka oraz do odbudowy populacji, jak również wykonanie wnioskowanych czynności leży w interesie ochrony dziko występujących gatunków zwierząt, co odpowiada przesłankom wymienionym w art. 56 ust. 4 pkt. 1 i 4 uop, warunkującym wydanie niniejszego zezwolenia. Brak jest również rozwiązań alternatywnych, które mogłyby doprowadzić do uzyskania tak szerokiego spektrum informacji przy tak małej ingerencji w środowisko przyrodnicze.

Biorąc powyższe pod uwagę, należało orzec jak w sentencji.

Pouczenie

Realizacja czynności zakazanych w stosunku do okazów wilka, o których to czynnościach jest mowa w art. 52 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody, na terenie parku narodowego, uzależniona jest od uzyskania zgody ministra właściwego do spraw środowiska na odstępstwa od przedmiotowych zakazów, zgodnie z art. 56 ust. 2b ustawy o ochronie przyrody. Ponadto, prowadzenie prac na terenie parku narodowego, które mogłyby naruszać zakazy zawarte w art. 15 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody, uzależnione jest od uzyskania zgody ministra właściwego do spraw środowiska na odstępstwa od przedmiotowych zakazów, zgodnie z art. 15 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody.

Prowadzenie prac na terenie rezerwatu przyrody, zgodnie z art. 15 ust. 5 ustawy o ochronie przyrody, uzależnione jest od uzyskania zgody właściwego regionalnego dyrektora ochrony środowiska na odstępstwa od zakazów zawartych w art. 15 ust. 1 ww. ustawy.

Prowadzenie prac na terenie strefy ochrony ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania zwierząt objętych ochroną gatunkową, zgodnie z art. 60 ust. 7 ustawy o ochronie przyrody, uzależnione jest od uzyskania zgody właściwego regionalnego dyrektora ochrony środowiska na odstępstwo od zakazu zawartego w art. 60 ust. 6 pkt 1 ww. ustawy.

Od niniejszej decyzji nie służy odwołanie, jednakże strona niezadowolona z decyzji, zgodnie z art. 127 § 3 kpa, może zwrócić się do Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego zezwolenia.

Zgodnie z art. 52 § 3 oraz art. 53 § 1, art. 54 § 1, a także Działem V, Rozdziałem 2 i 3 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2018 r. poz. 1302) jeżeli strona nie chce skorzystać z prawa do zwrócenia się z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy, może wnieść do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie skargę na decyzję w terminie 30 dni od dnia doręczenia decyzji stronie. Skargę wnosi się za pośrednictwem Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska. Wpis od skargi wynosi 200 złotych z zastrzeżeniem, że istnieje możliwość ubiegania się przez stronę o zwolnienie od kosztów sądowych albo przyznanie prawa pomocy.

Zgodnie z art. 127a § 1 kpa w trakcie biegu terminu do wniesienia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy strona może zrzec się prawa do wniesienia takiego wniosku. W myśl art. 127a §2 kpa z dniem doręczenia organowi administracji publicznej oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, decyzja staje się ostateczna i prawomocna, co oznacza brak możliwości jej zaskarżenia do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego.

Zgodnie z art. 130 § 4 k.p.a., w związku z art. 127 § 3 k.p.a. decyzja podlega wykonaniu przed upływem terminu do wniesienia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, jeżeli jest zgodna z żądaniem wszystkich stron lub jeżeli wszystkie strony zrzekły się prawa do wniesienia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy.

ANDRZEJ SZWEDA-LEWANDOWSKI
Generalny Dyrektor
Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Otrzymuje:

Pani Sabina Pierużek-Nowak, Stowarzyszenie dla Natury „Wilk”
ul. Cynkowa 4, 34-324 Twardorzeczka

Do wiadomości:

Regionalni Dyrektorzy Ochrony Środowiska – wszyscy

Procedura postępowania w sytuacjach konfliktowych człowiek-wilk

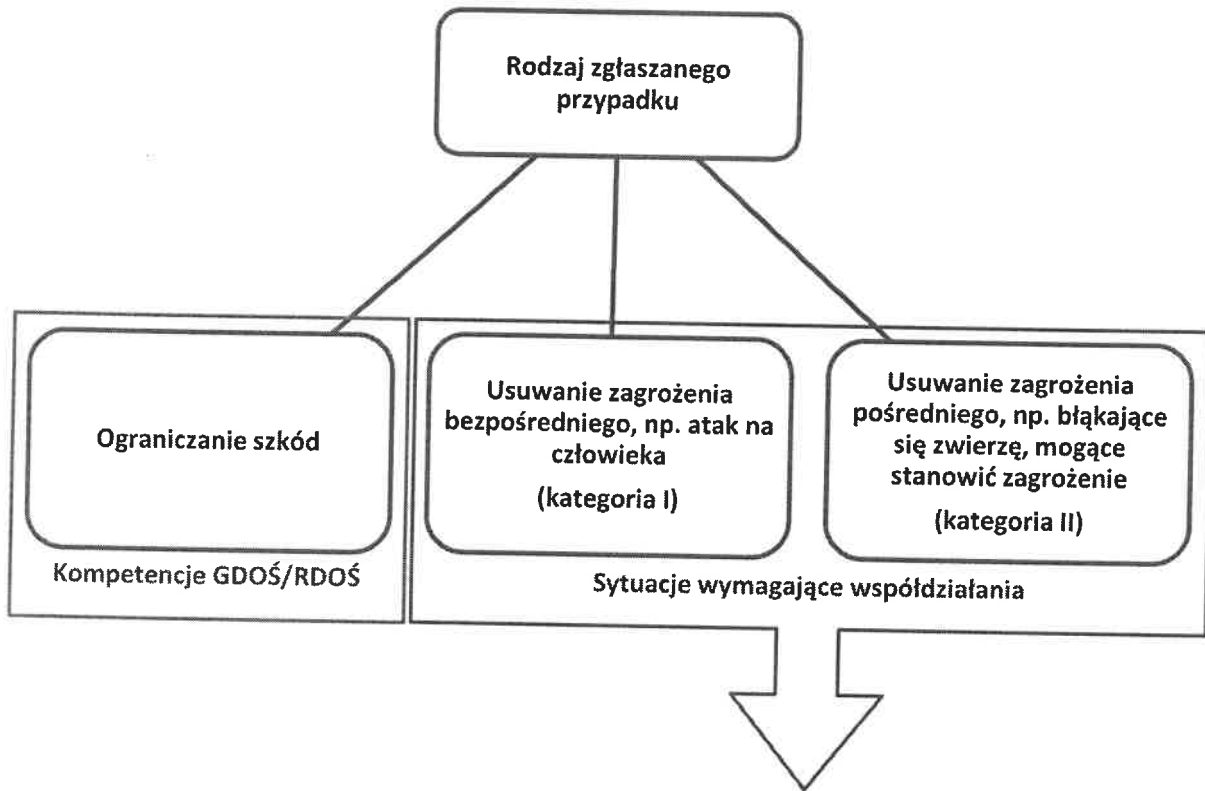
(opracowane na podstawie: „Nowak S., Mysłajek R. W., Okarna H., Śmietana W, 2005, Analiza dotychczasowych rodzajów i rozmiaru szkód wyrządzanych przez wilki oraz stosowanie metod rozwiązywania sytuacji konfliktowych, Instytut Ochrony Przyrody PAN, Kraków”)

Miejsce bezpośrednich obserwacji wilków	Wygląd i zachowanie wilka	Zalecane działanie
W pobliżu (< 1 km) lub w obrębie dużego kompleksu leśnego lub na terenie z przewagą obszarów leśnych, również sporadycznie w pobliżu zabudowań na tych terenach	Osobnik niesprawiający wrażenia chorego, oddala się od człowieka.	Sytuacja normalna, nie jest potrzebna interwencja.
Dowolne	Osobnik nie sprawia wrażenia chorego, nie ucieka przed jadącym pojazdem, np. biegnie obok	Sytuacja normalna, nie jest potrzebna interwencja.
W obszarze zabudowanym, nawet w mieście	Osobnik zdrowy, sprawia wrażenie przestraszonego (podwinięty ogon), zablakanego. Obserwacje (zdjęcia i filmy), nawet wielokrotne, dotyczą tego samego dnia, maksymalnie dwóch dni	Osobnik podczas dyspersji, zablakał się do miasta (np. szedł wzdłuż rzeki). Wójt podejmuje działania w celu umożliwienia opuszczenia gminy przez zwierzę. Jeśli jest taka konieczność odławia i wywozi zwierzę do najbliższego kompleksu leśnego (przez podmioty upoważnione przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska na podstawie art. 52 ust. 2 pkt. 3 uop).
Dowolne	Osobnik z wyraźnymi oznakami choroby (np. uszkodzenia ciała), ewentualnie z podejrzeniem wścieklizny, nie oddala się od ludzi, a nawet podchodzi na niedużą odległość, jest agresywny.	Sytuacja wymagająca uwagi. Rekomendowane jest wykonanie dokumentacji fotograficznej/filmowej zachowania, i przesłanie do eksperta, który potwierdza przynależność gatunkową oraz doradzi w trakcie podejmowania decyzji. W przypadku konieczności uśmiercenia zwierzęcia wójt występuje z wnioskiem o stosowne zezwolenie do Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska (GDOŚ) lub Ministra Środowiska (gdy zdarzenie ma miejsce na terenie parku narodowego) – w przypadkach nagłych może to być decyzja ustna. Po uśmierceniu należy zwierzę zważyć i wykonać szczegółową dokumentację fotograficzną, następnie przeprowadzić badanie w kierunku wścieklizny, a jeśli wynik jest negatywny, umożliwić właściwym, zainteresowanym podmiotom przeprowadzenie szczegółowej sekcji zwierzęcia dla ustalenia przyczyn nietypowego zachowania (w tym np. pobranie próby do anali z genetycznych).
Dowolne	Osobnik bez oznak choroby, przez dłuższy czas (kilka tygodni) regularnie widywany w pobliżu budynków mieszkalnych, nie atakuje	Sytuacja wymagająca uwagi (pilnej) Rekomendowane przeprowadzenie inspekcji terenowej, instalacja wideopułapek i przygotowanie raportu w terminie do trzech dni.

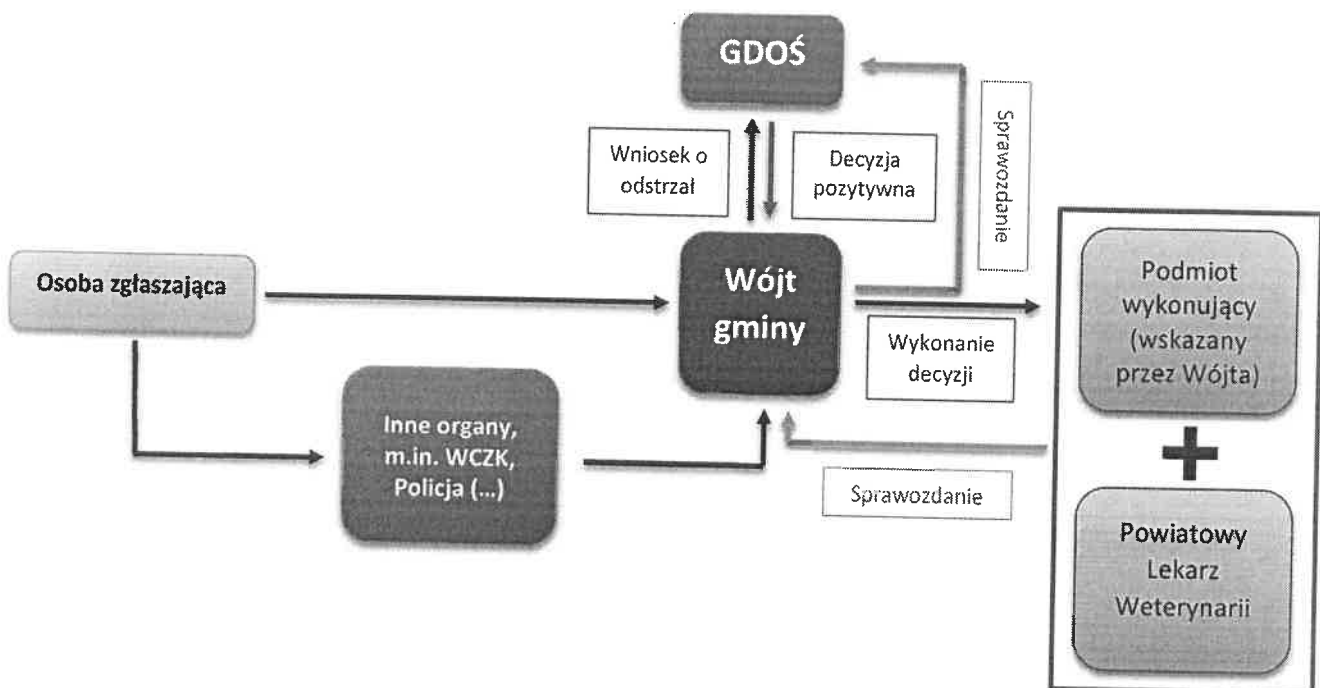
	zwierząt gospodarskich ale zbliża się do ludzi i wzbudza niepokój mieszkańców	<p>a) W sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia ludzkiego wójt składa wniosek do GDOŚ o wydanie zezwolenia na odstępstwo od zakazu zabijania,</p> <p>b) w przypadku braku zagrożenia życia lub zdrowia ludzkiego, wójt składa wniosek do RDOŚ o odstępstwo od zakazu umyślnego ploszenia (np. przy użyciu broni z amunicją kulową lub innych środków) lub odlów (pozostawienie w niewoli albo też oznakowanie nadajnikiem GPS/GSM i przesiedlenie do najbliższego dużego kompleksu leśnego).</p> <p>Zarówno odlowiony osobnik jak i odstrzelony powinien zostać poddany badaniom weterynaryjnym, powinna zostać wykonana dokumentacja fotograficzna, pomiar wagi i parametrów ciała oraz powinny zostać pobrane próby do badań genetycznych (przez właściwy podmiot prowadzący takie badania).</p> <p>Analogiczna procedura na terenie parku narodowego prowadzona jest przez dyrektora parku.</p>
W pobliżu (< 1 km) lub w obrębie dużego kompleksu leśnego lub na terenie z przewagą obszarów leśnych.	Wilki zaatakowały zwierzęta gospodarskie po raz pierwszy, lub ataki są sporadyczne	<p>Hodowca natychmiast po stwierdzeniu szkody zabezpiecza ślady, składa niezwłocznie wniosek do regionalnego dyrektora ochrony środowiska o odszkodowanie.</p> <p>Hodowca wraz z regionalnym dyrektorem ochrony środowiska ustala jakie w danym przypadku powinny być zastosowane zabezpieczenia przed kolejnymi atakami. W/w. zabezpieczenia wykonywane są samodzielnie przez hodowcę lub na zasadach współdziałania z regionalnym dyrektorem ochrony środowiska.</p> <p>Analogiczna procedura na terenie parku narodowego wymaga udziału dyrektora parku narodowego zamiast regionalnego dyrektora ochrony środowiska.</p>
Dowolne	Wilki często atakują zwierzęta gospodarskie	<p>Procedura zgłaszania szkód i ich szacowania, a także wykonywania odpowiednich zabezpieczeń taka sama jak powyżej.</p> <p>W przypadku wystąpienia powtarzających się co najmniej kilkukrotnie skutecznych ataków wilków na zwierzęta w jednym gospodarstwie należy przeanalizować przyczyny.</p> <p>Jeżeli ataki wilków nie są wynikiem zaniedbań hodowcy (takich jak pozostawianie zwierząt gospodarskich bez ochrony w nocy) poszkodowany (lub wójt gdy dotyczy to większej liczby poszkodowanych w danej gminie) występuje do Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska (lub Ministra Środowiska, gdy zdarzenie ma miejsce na terenie parku narodowego) z wnioskiem o wydanie zezwolenia na umyślne zabijanie wilków wyrządzających szkody.</p>

**PROCEDURA POSTĘPOWANIA
W PRZYPADKU SYTUACJI KONFLIKTOWYCH POWODOWANYCH
PRZEZ DZIKIE ZWIERZĘTA CHRONIONE**

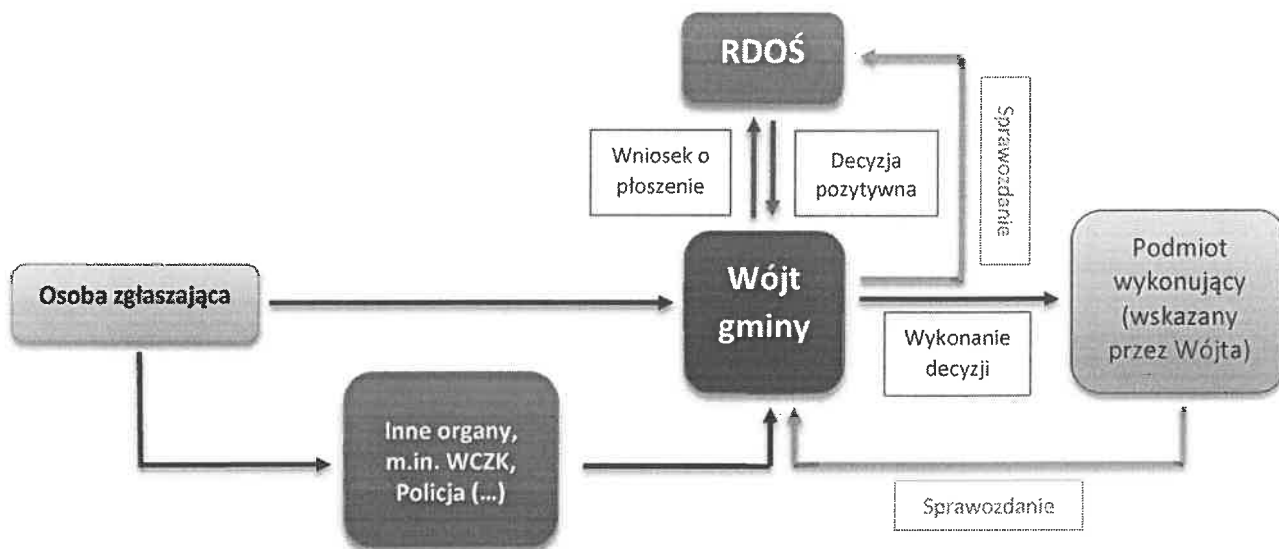
(na podstawie materiałów Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska)

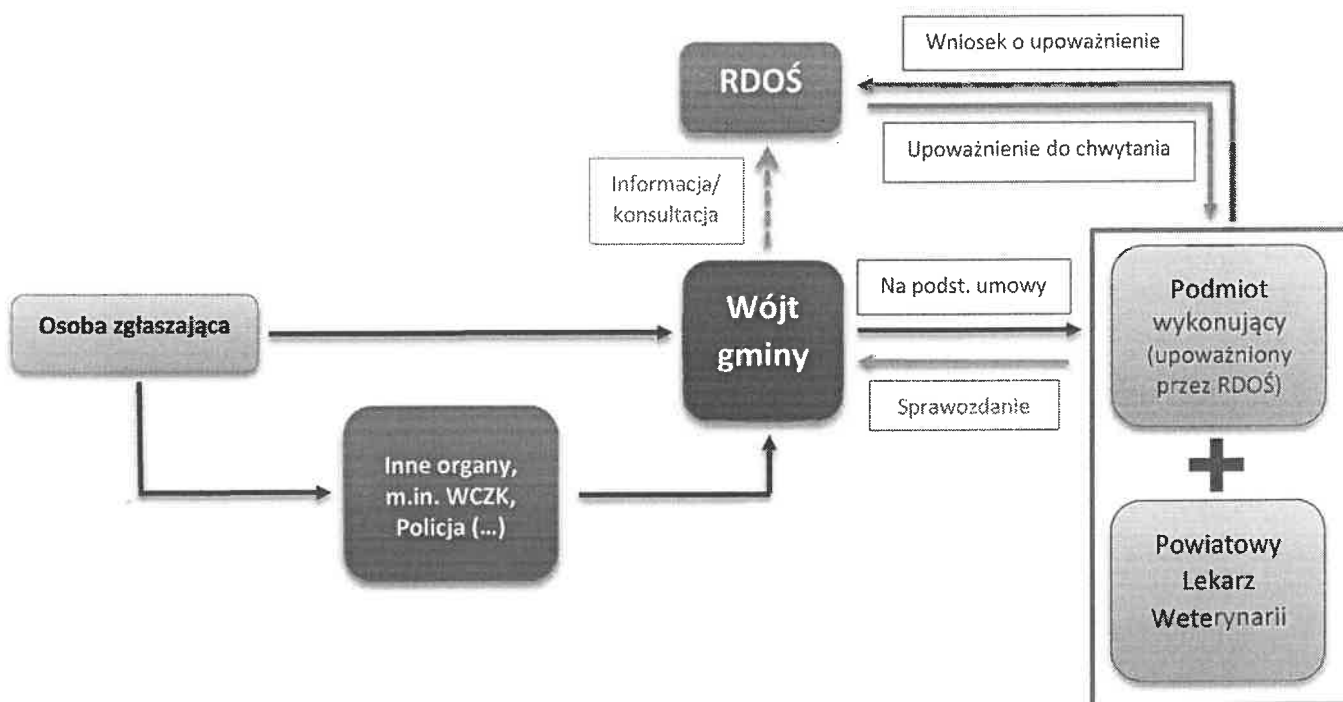
I. Schemat działania w przypadku sytuacji bezpośredniego zagrożenia (odstrzał) (kat. I)

I. 1. Schemat działania w przypadku pośredniego zagrożenia (płoszenie) (kat. II)

I. 2. Schemat działania w przypadku pośredniego zagrożenia (odłów) (kat. II)

Procedura postępowania w sytuacjach podejrzenia o hybrydyzację

- 1) Weryfikacja uzyskanej informacji – czy przekazana informacja jest wystarczająca do zakwalifikowania osobnika jako hybrydy. Jeżeli wstępna kwalifikacja nie jest możliwa na podstawie nadesłanych informacji należy zwrócić się o dodatkowe informacje.
- 2) W przypadku, gdy nie jest dostępna dokumentacja fotograficzna osobnika można zainstalować fotopułapki (we współpracy z zarządzającym terenem) w potencjalnym areale bytowania mieszańca.
- 3) Dokonanie oceny na podstawie cech morfologicznych i zachowania danego osobnika – np.: umaszczenia, długości ogona, wielkości zwierzęcia, umiejętności szczekania (które jest typowe tylko dla psów), czy prawdopodobnego momentu urodzenia szczeniaków (u wilków ruja odbywa się tylko raz w roku, pod koniec lutego, a szczenięta rodzą się na początku maja – jeżeli zatem wiek szczeniaków wskazuje na wcześniejsze urodzenie jest to również sygnałem, że mogła zajść hybrydyzacja). Często hybrydy mogą znacząco odbiegać swoim wyglądem od wyglądu wilka.
- 4) Cennym jest wykrycie hybrydyzacji na wczesnym etapie - gdy zwierzęta jeszcze nie opuściły grupy rodzinnej (wtedy u części miotu mogą uwidocznić się w większym stopniu cechy morfologiczne psa, u innych wilka). Zdobyty materiał można skonsultować z naukowcami posiadającymi doświadczenie w tym zakresie.
- 5) W przypadku, gdy istnieją uzasadnione podejrzenia co do hybrydyzacji należy zwierzęta schwytać (ewentualnie zweryfikować na podstawie badań genetycznych gdy istnieją jakiegokolwiek wątpliwości), a następnie poddać eutanazji.
- 6) W przypadku, gdy nie jest możliwe ani schwytywanie zwierzęcia, ani jednoznaczna weryfikacja na podstawie dokumentacji fotograficznej istnieje możliwość przeprowadzenia badań genetycznych na podstawie próbek pobranych w sposób nieinwazyjny – na przykład na podstawie odchodów. Można również rozważyć zastosowanie nabojów ze środkiem usypiającym przed ostateczną eliminacją. W tym zakresie również wskazana by była współpraca z naukowcami bądź leśnikami, którzy posiadają stosowne doświadczenie.
- 7) W przypadku, gdy na podstawie dokumentacji fotograficznej, lub ww. badań genetycznych możliwe jest jednoznaczne stwierdzenie hybrydyzacji należy takiego osobnika wyeliminować poprzez odstrzał. Czynności tej można dokonać również we współpracy z miejscowym nadleśnictwem lub kołem łowieckim.

Wykonując ww. czynności należy pamiętać, że w myśl art. 5 pkt. 1 ustawy o ochronie przyrody mieszańce wilka z psem domowym w 1 i 2 pokoleniu są uważane za gatunek: wilk (*Canis lupus*), dlatego też w celu wyeliminowania ich ze środowiska niezbędne jest uzyskanie stosownego zezwolenia na odstępstwo od zakazu m.in. umyślnego zabijania (wydawanego przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska) – sprawy tego typu będą potraktowane priorytetowo. W kwestiach niecierpiących zwłoki, kiedy obiektywnie wniosek nie może być załatwiony w formie pisemnej, ww. decyzje mogą być wydane ustnie (art. 14 § 2 kpa), po rozpatrzeniu wniosku złożonego drogą telefoniczną.

Należy również podkreślić, że wilk został wymieniony w dyrektywie Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory, w związku z czym jako kraj jesteśmy zobowiązani do zachowania tego gatunku we właściwym stanie ochrony. Dlatego też kluczowym jest, aby za każdym razem przeprowadzać odpowiednią weryfikację i eliminować jedynie osobniki wykazujące cechy jednoznacznie świadczące o hybrydyzacji – tak, aby zminimalizować ryzyko odstrzelenia wilków czystej krwi.

PROTOKÓŁ Z OGLEDZIN I ZBIORU PRÓB Z MARTWEGO WILKA lub RYSIA

Imię i nazwisko osoby wypełniającej nr tel.

Instytucja.....

Data i czas znalezienia (dzień/miesiąc/rok) (godz./pora dnia)	
Miejsce znalezienia (nadleśnictwo, leśnictwo, oddz., nr drogi, nr linii kolejowej, najbliższa miejscowość, współrzędne geogr. w formacie dziesiętnym: N 50.06966, E 19.79925)	
Opis miejsca zdarzenia (np: las/drzewostan, zadrzewienia, droga leśna, pole, łąka, zabudowania)	
Przyczyna śmierci (np. kolizja z samochodem, z pociągiem, kłusownictwo za pomocą wnyków, broni palnej, inne)	
Stan zwłok (opis)	
Rodzaj urazu (np. uduszenie, postrzał, uderzenie w głowę, w bok, w tył, połamane nogi, żebra)	
Przypuszczalny czas śmierci (dzień/miesiąc/rok) (godz./pora dnia)	
Wiek wilka/Płeć/ Masa ciała	
Wygląd (umaszczenie, obecność zmian chorobowych np. świerzb)	
Stan uzębienia	
Czy wykonano dokumentację fotograficzną wg listy?	
Czy zebrano próby genetyczne? Podać instytucję, do której wysłano próby.	
Jakie inne próby pobrano? Podać instytucję, do której wysłano próby.	
Co zrobiono z martwym osobnikiem? (np. utylizacja, zamrożenie, preparacja)	

Wypełniony protokół proszę przesłać do właściwego Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, a kopię mailem do Stowarzyszenia dla Natury „Wilk”, e-mail: sabina.pieruzeknowak@gmail.com

KARTA DOKUMENTACJI FOTOGRAFICZNEJ MARTWEGO WILKA/RYSIA

Zdjęcia należy wykonać przed pobraniem prób genetycznych!

Imię i nazwisko autora

nr tel.

Data znalezienia:

Miejsce znalezienia:

Spis fotografii (lista kontrolna)	
Zdjęcia całego osobnika z różnych stron w miejscu znalezienia, tak by było widoczne otoczenie i okoliczności śmierci (np. droga, linia kolejowa, wnyk, inne)	(X)
Zdjęcie całego osobnika z obu boków	
Zdjęcie całego osobnika z przodu z poziomu gruntu	
Zdjęcie całego osobnika z tyłu z poziomu gruntu	
Zdjęcie brzucha (jeśli to samica - zdjęcie sutków) i drugorzędowych cech płciowych	
Zdjęcie głowy z boku (by widać było pysk, uszy, szyję)	
Zdjęcie głowy z przodu z poziomu gruntu	
Zdjęcie głowy z góry, by widać było zabarwienie sierści na tylnej stronie uszu	
Zdjęcia zębów do oceny wieku (po odchyleniu warg, jeśli zęby są brudne przetrzeć chusteczką jednorazową), siekacze z przodu (górne i dolne), kły i trzonowe z obu stron (górne i dolne)	
Zdjęcia pazurów łapy przedniej i tylnej (żeby było widać czy są ostre czy tępe) oraz poduszek łapy przedniej i tylnej od spodu	
Zdjęcie ogona z przodu i z boku (żeby było widać jak jest długi)	
Zdjęcia świeżych urazów, ran (np. rany po uderzeniu pojazdu, po zaciśnięciu wnyków, otwory wlotowy i wylotowy po kuli, etc.)	
Zdjęcia innych szczegółów, urazów (np. brak sierści, stare rany, urazy)	

Wypełnioną kartę oraz oryginalne pliki zdjęć proszę przesłać na płytce CD lub e-mailem na adres: sabina.pieruzeknowak@gmail.com

